

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 15 mei 2012 over het Besluit tot wijziging van het Eindexamenbesluit VO¹, het Staatsexamenbesluit VO en het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB² (Kamerstuk 33 267, A/nr. 1).

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković-van Bommel

¹ Vo: voortgezet onderwijs.

² WEB: Wet educatie en beroepsonderwijs.

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Voortgezet onderwijs
3. Mbo
4. Invoeringsfase referentieniveaus Nederlands en rekenen in vo en mbo
5. Openbare consultatie

I. Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige Besluit tot wijziging van de Examenbesluiten in verband met de referentieniveaus taal en rekenen VO en in verband met de beroepsgerichte kwalificatiestructuur. Zij zijn zich bewust van het belang van de basisvaardigheden taal en rekenen binnen het onderwijs, opdat het jonge mensen kwalificeert om te kunnen functioneren in de Nederlandse samenleving en op de Nederlandse arbeidsmarkt. Deze leden zijn van mening dat het niet de bedoeling kan zijn dat deze basisvaardigheden nog langer binnen het onderwijs in de verdrukking raken door alle taken die er bij de scholen worden gelegd. De leden rekenen de beroepsgerichte vakken in het (voorbereidend) beroepsonderwijs echter ook tot de kern van het (voorbereidend) beroepsonderwijs. Zij willen niet dat scholen, die weten dat de Inspectie van het Onderwijs hen wel afrekent op taal en rekenen -in de vorm van de vakken Nederlands, Engels en wiskunde- maar nauwelijks op de beroepsgerichte vakken, de beroepsgerichte vakken gaan verwaarlozen. Hoe wil de minister de kwaliteit van deze vakken waarborgen, zo vragen de genoemde leden.

De leden vragen ten slotte of de minister nader kan toelichten welke doorlopende leerweg de minister voor ogen staat bij de beperkte groep reken- of taalzwakke leerlingen die ondanks uiterste inspanningen nooit een cijfer van 5,5 of hoger behaalt.

De leden van de CDA-fractie kunnen zich vinden in het besluit dat gaat over het instellen van een rekentoets in het voortgezet onderwijs. Deze leden hebben nog wel de vraag wat er gebeurt met een leerling die ook op de herkansing niet slaagt. Krijgt hij/zij in het laatste jaar ook weer twee kansen, net zo lang totdat hij/zij wel slaagt en dan het diploma verwerft (mits aan de andere vereisten is voldaan)? Graag ontvangen deze leden een uitgebreide toelichting.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het Besluit tot wijziging van het Eindexamenbesluit VO, het Staatsexamenbesluit VO en het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB. Zij hebben hier nog enkele vragen over.

De leden van de SGP-fractie lezen dat met het nagehangen besluit de basis wordt gelegd voor structurele verhoging van de basisvaardigheden rekenen en taal. Deze leden vragen of de verhoging van het basisoniveau het gevolg zal zijn van de implementatie van het systeem op zich, dan wel dat de referentieniveaus daadwerkelijk een verscherping van de inhoudelijke eisen betekenen, de wijzigingen van de uitslagregel daargelaten. Zij vragen eveneens hoe deze stelling in overeenstemming te brengen is met paragraaf 4 van de nota van toelichting, waar toegelicht wordt dat op basis van monitoring moet worden bepaald of de vastgestelde niveaus haalbaar zijn.

2. De rekentoets in het voortgezet onderwijs

De leden van de SGP-fractie vragen of de minister wil toelichten wat de gang van zaken zal zijn wanneer een leerling gezakt is voor de examens en de problemen vooral te maken hebben met de rekentoets. Kan in het vavo¹ in dat geval hoofdzakelijk volstaan worden met het opnieuw afleggen van de rekentoets, zo vragen zij.

3. Mbo

De leden van de SGP-fractie vragen of de minister heeft overwogen de rekentoets alleen voor doorstroming naar het hbo te hanteren. Zij vragen hoe het opnieuw afleggen van een rekentoets in het mbo zich verhoudt tot het gegeven dat het afleggen van de rekentoets in de vooropleiding kennelijk geen belemmering voor doorstroming vormde. Bestaat niet het risico dat dubbel werk wordt gedaan, zo vragen zij.

4. Invoeringsfase referentieniveaus Nederlands en rekenen in vo en mbo

De leden van de SP-fractie merken op dat mocht tijdens de invoeringsfase van de referentieniveaus en daarbij behorende toetsen blijken dat de kans groot is dat een grote groep leerlingen/studenten niet kan voldoen aan de gestelde eisen van de referentieniveaus, er dan per koninklijk besluit kan worden bepaald om de invoeringsfase te verlengen. Wat is in dit geval een grote groep? Op welk moment wordt besloten tot uitstel? Wat wordt ondernomen indien deze groep niet kleiner wordt?

Tevens merken zij op dat als leerlingen niet kunnen voldoen aan de referentieniveaus, er meerdere dingen aan de hand kunnen zijn. Zo kan een leerling niet het juiste niveau hebben met betrekking tot dat onderdeel. Het kan ook zijn dat de opleiding niet de juiste kwaliteit levert. Wat kan een leerling ondernemen wanneer het laatste het geval is, zo vragen zij.

Voorts vragen deze leden wat er gebeurt met de zakkers. Moeten scholen hen accepteren voor een herkansing? Of kunnen zij gemakkelijk worden uitgesloten van onderwijs nadat zij de toetsen rondom de referentieniveaus niet hebben gehaald? Hoe zal dit zijn in het mbo indien het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs² in werking is getreden, zo vragen zij. Zijn zakkers automatisch voortijdig schoolverlaters? Wat gebeurt met leerlingen die op alle andere gebieden wel goede cijfers hebben? In hoeverre is het voor taal- of rekenzwakke leerlingen met «gouden handjes» mogelijk een diploma te halen, zo vragen de genoemde leden.

Ten slotte vragen deze leden of wordt bijgehouden hoeveel taal- of rekenzwakke leerlingen afvloeien naar lagere niveaus, terwijl hun punten op andere vakken goed zijn.

5. Openbare consultatie

De leden van de SGP-fractie hebben de indruk dat de positionering van de rekentoets enigszins wringt. Leerlingen dragen in de uitslagregel wel de risico's van de rekentoets, maar profiteren niet in de compensatieregel. De onderbouwing voor deze keuze dat het bij de rekentoets gaat om basisvaardigheden, lijkt willekeurig toegepast te worden. Allereerst geldt dat probleem ten minste ook voor het vak Nederlandse taal. De vaardigheden die in dat verband getoetst worden, werken wel door in de compensatieregel. Anderzijds had het op basis van het onderscheid tussen basisvaardigheden en eindexamenvakken juist voor de hand

¹ vavo: voortgezet algemeen volwassenenonderwijs.

² Kamerstuk 33 187.

gelegen de rekentoets uit te sluiten van de uitslagregel. Deze leden vragen een nadere toelichting van de minister op de voorgestelde systematiek.